

En kommentar til “Ille er det – verre blir det”

Odd Gunnar Skagestad skrev 25. august, 2010 kl. 21:50

Gjennom de siste drøyt fem år har jeg i et førtitalls artikler i ulike publikasjoner (særlig Aftenposten og Minerva, men også Samtiden, Klassekampen, St.Hallvard, VG, Lokalavisen Frogner, Østkantavisa m.fl.) søkt å vekke oppmerksomhet – og helst debatt – omkring de radikale grepene som kultur- og byutviklingspolitikkerne er i ferd med å påføre byen vår. Det er derfor gledelig at en såvidt sentral representant for de ansvarlige myndigheter som Erling Lae (selv om fylkesmannen koketterer med at han “ikke lenger er aktør”) tar imot utfordringen til debatt. Dette fortjener han ros for. Hans personrettede polemiske tone, ispedd nedlatende og tildels hånlige formuleringer, bidrar imidlertid til at debatten blir mindre konstruktiv enn ønskelig kunne være. Dette er synd, for i den grad Laes artikkel holder seg til det saklige, bidrar han også med enkelte nyttige fakta-opplysninger.

Jeg skal avholde meg fra noen inngående kommentarer til Laes artikkel. Et par av de mindre heldige påstander og karakteristikker som han fremfører, bør likevel, for ordens skyld, påtales:

Når Lae skriver at jeg har gitt ham “et par spark på skinnleggen”, sikter han åpenbart til at hans navn er nevnt (sammen med Giske og Ødegaard) i min omtale av den store “kulturrokaden” (eller “kulturkabal”, som er det uttrykket som undertegnede i likhet med pressen har benyttet). At de ansvarlige øvrighetspersoners navn ble nevnt, kunne vel knapt unngås i en omtale av en såvidt sentral og skjellsettende begivenhet som denne, – jfr. den brede og nærgående dekningen som saken – åpenbart frontet av de samme aktørene – fikk i dagspressen. I mine artikler har jeg da også nøyd meg med å beskrive dette “store komplottet” (NB! Laes ord – ikke mine!) med adjektivet “oppsiktsvekkende” i stedet for å ty til mer polemiske uttrykk. (Dette gjelder i de to artiklene som Lae referer til, det gjelder også andre steder hvor jeg har uttalt meg om denne saken, f.eks. artikkelen “Hva skal vi med Nasjonalmuseet?” i Samtiden 19. juni 2008; http://www.samtiden.no/08_2/art2.php).

Mener Lae virkelig at dette kvalifiserer til anklagen om “spark på skinnleggen?”

I det påfølgende avsnittet belærer Lae oss om sakens bakgrunn, som var at Oslo kommune hadde kjøpt tomten bak den gamle Vestbanebygningen for å bygge det nye hovedbiblioteket, idet han tilføyer “ikke Munchmuseum, slik Skagestad innbiller seg”. Hva jeg ellers måtte innbille meg, får være så sin sak, men at Munch-museet inngikk i kommunens planer for bruk av Vestbanetomten, er vel kjent for almenheten og burde også være det for den daværende byrådsleder. Eksempel: I en artikkel i Aftenposten Aften 23. februar 2005 kunne direktør May L. Hølen Balkøy i Statsbygg opplyse at det ikke var Statsbygg, men Oslo kommune som hadde bestemt at Munch-museet skulle flyttes til Vestbanen, og at det var Oslo kommune som derfor hadde kjøpt den

sentrale “kulturtomten” av Statsbygg (se også nærmere omtale bl.a. i min artikkel “Spillet om Vestbanen” i Minerva 23. mars 2007; <http://www.minerva.as/2007/03/23/spllet-om-vestbanen/>). Forslaget om å plassere Munch-museet på Vestbanetomten ble dengang (ifølge pressens dekning) gjenstand for betydelig tautrekking i de kommunale organer høsten 2005. Resultatet ble at forslaget falt, jfr. Aftenpostens lederartikkel “Avklaring om Munch-museet” 25. november 2005.

Innbilning?

Erling Lae må gjerne mene at “den debatten vi nå ser, og som Skagestad er en del av, er destruktiv”. Selv har jeg større sans for den holdning som Laes daværende medsammenvarner i den famøse “kulturkabalen”, Torger Ødegaard, gir uttrykk for i et intervju med avisen Aften (bilaget “Midt i byen”, siste side) idag 25. august, hvor han blir konfrontert med spørsmålet – “Men ikke alle er like glade for flyttingen av Munch-museet?”, hvortil Ødegaard enkelt og greit svarer: – “Det er bra at det er en diskusjon om dette”.

Selv vil jeg også gjerne tilføye at jeg finner det lite høvisk og slett ikke konstruktivt å demonisere meningsmotstandere ved å betegne dem som destruktive. Det samme gjelder “ad hominem”-argumentasjon generelt, herunder forsøk på latterliggjøring ved å påkalle sakesløse personer som indremisjonsfolk samt presumptivt diskrediterte årganger av menneskeheten.

Når aktører i maktposisjon søker å legge lokk på den offentlige meningsutveksling og meningsdannelse omkring kontroversielle beslutninger og tiltak, er det fare på ferde. Uansett hvilket tema som til enhver tid måtte stå på makthavernes dagsorden, vil åpen, offentlig debatt være den beste garanti for at de løsningene som velges, de beslutningene som fattes og de tiltakene som iverksettes, faktisk er i pakt med almenhetens ønsker og behov. Det er når debatten forstummer, at de skadelige og stundom uopprettelige grepene blir tatt.

Ille er det – verre blir det

Av: Erling Lae - 24. august, 2010 [1 kommentar](#)

Gamle sekstiåttre og indremisjonsfolk har det til felles at de har en stor glede av å fortelle at undergangen er nær: Ille er det, men verre blir det. Så også med utviklingen i Oslo, skal vi tro Odd Gunnar Skagestad.

Han føyer seg inn i denne oppbyggelige tradisjonen i norsk samfunnsdebatt i sine to elendighetsartikler om arbeidet med nye kulturbygg i hovedstaden i Minerva [9. juli](#) og [12. august](#). Det var kanskje ikke noe å bry seg om, hvis det ikke var for at slike debatter i verste fall kan føre til en uendelighet av omkamper mot vedtak som allerede er fattet.

Hva er alternativene?

I sine artikler i Minerva om flytting av statlige og kommunale kulturinstitusjoner i Oslo besværer Skagestad seg over hvor vanskelig disse institusjonene har vært, men han mener åpenbart at det blir enda mye verre hvis man

gjør noe med det. Dessuten har jo ikke de ansvarlige myndigheter en gang bestemt seg for hva som skal komme i de eksisterende bygningene når disse fraflyttes om 6-7 år. Huff og huff.

Selv burde jeg kanskje ligge lavt i debatten, siden jeg ikke lenger er aktør, men siden jeg får et par spark på skinnleggen i Skagestads to artikler – og dessuten har en fortid jeg vedkjenner meg – får det heller stå til.

Først et par ord om det store komplottet da Giske, undertegnede og byråd Ødegaard presenterte den store "kulturrokaaden".

Bakgrunnen for dette var tre ting. Oslo kommune hadde kjøpt tomten bak den gamle Vestbanebygningen for å bygge det nye hovedbiblioteket (ikke Munchmuseum, slik Skagestad innbiller seg). Men underveis i prosessen, gjorde nye vernebestemmelser og tomtens utforming at det ble vanskelig å bygge et funksjonelt bibliotek akkurat her. Derfor ville det være bra for Oslo å selge tomten tilbake til staten og bruke pengene til å erverve en ledig tomt ved Oslo S isteden. Staten som eier resten av området ved Vestbanen, ville dermed få rikelig plass til å bygge et nytt Nasjonalmuseum hvis det skulle være ønske om dette. Og det var det.

Dagens situasjon ikke bærekraftig

Og Munchmuseet? Dette har ingen ting med salget av Vestbanetomten å gjøre. Men Oslo kommune fikk mulighet til å erverve byens mest spektakulære tomt ved havnebassenget til landets viktigste kunstsamling, og dermed gi Munchs samlinger de lokalene kunsten fortjener.

Nei, de kan ikke det.

Det er ikke av hensyn til bygningen det ligger et hovedbibliotek på Hammersborg. Bygningen har vært utdatert for formålet i mange årtier.

Munchmuseets bygning ble for alvor uegnet etter sikkerhetstiltakene som ble iverksatt etter Munchranet, da 40 prosent av arealet forsvant. 90 prosent av kunsten befinner seg nå i magasinene. Heller ikke arbeidsforholdene for de ansatte er akseptable. Det er et dyrt og dårlig alternativ å bygge på og stenge museet i lang tid. Hensynet til Munchs kunst må være viktigere en nostalgi rundt en bygning som med fordel kan tas i bruk av Naturhistorisk museum som trenger mer plass og holder til over gaten.

Det er parallelle hensyn som gjelder Nasjonalmuseet. I årtier har diskusjonen gått om behovet for å bygge på og få tidsmessige og forsvarlige lokaler, men også her er beliggenheten et problem, og det ville være uheldig om Tullinløkka skulle bygges igjen. Nybygg bak Vestbanebygningen kan gjøre at Tullinløkka endelig kan bli den parken det er meningen at den skal være. Men dette hindrer jo ikke at Nasjonalgalleriets ærverdige bygning fortsatt kan brukes til visning av nasjonale kunstsatter.

Det siste er et statlig ansvar. Munch er Oslo kommunes ansvar. Bak vedtaket om å flytte museet og bygge nytt ved Bispevika ligger det en omfattende faglig og demokratisk prosess.

Ja, men kan ikke Deichmanske, og Munchmuseet og Nasjonalgalleriet være der det er, da?

Nå er det viktig at både statlige og kommunale myndigheter står fast ved de vedtakene som er fattet av hensyn til byen, nasjonen og kunsten. Til dette trenger de støtte. Den debatten vi nå ser, og som Skagestad er en del av, er destruktiv fordi den bare kan føre til en ting om den vinner frem:

Intet skjer, og alle blir tapere.

- Erling Lae (f. 1947) er fylkesmann i Vestfold og tidligere byrådsleder i Oslo.

Av: Erling Lae - 24. august [1 kommentar](#)